

Algemeen

Nederlandsch Nieuws- en Advertentie-Blad.

N E D E R L A N D E N .

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Nader verslag van de zitting van Woensdag den 29 Maart 1820.

De redevoering door den heer Kemper, in die zitting, onmiddellijk na die van den heer Dotrengé, voor de vuist, uitgesproken, kan beschouwd worden als het algemeen antwoord op de aanmerkingen, tegen het tienjarig en het buitengewoon budget voor 1820, door de constitutionele afgevaardigden in het midden gebracht. Zijne Exc. de Minister van Financien, die van wege den Koning, belast was met de verdediging der aangeboden financiële wetten, heeft zich, in zijne te voren opgestelde memorie, ook daarop beroepen, even als of Zijn Exc. te voren reeds geweten heeft, welk advijs door dezen afgevaardigde zoude worden uitgebragt, ten zij men liever die woorden des Ministers als niet te voren gesteld, maar als in zijne rede mondelijk ingelascht en naderhand er bijvoegt, wilde beschouwen. Wat daarvan zij, de heer Kemper heeft zich, naar ons inzien, van zijne taak zoop goed gekwamen als het onderwerp gedoogde. De heer Siv zegt, zeer sterflijk, dat de redenaar de gemaakte argumenten meesterlijk parolvoerd heeft. Dezelfde onpartijdigheid, welke ons heeft bezielid, bij het verslag, dat wij van de redevoeringen der afgevaardigden van de oppositie hebben gegeven, zullen wij in acht nemen bij de mededeeling van het advijs van een ministerieel redenaar. Alleen moeten wij aanmerken, dat dit verslag niet berust dan op de bloote aanhooring van deze rede. Zoo ons dus iets ontsnapt mogt zijn van hetgeen deze afgevaardigde gezegd heeft, men schrijve zulks niet aan eenig opzet, maar alleen daaraan toe, dat wij hem niet genoegzaam hebben kunnen volgen.

De heer Kemper begint zijn advijs, met te zeggen, dat hij eerst de gronden die hem voor de aangeboden ontwerpen zullen doen stemmen zal ontwikkelen, en daarna antwoorden op de aanmerkingen tegen dezelve gemaakt.

De gronden welke de redenaar ten voordeele, van de financiële wetten aanvoert, zijn grootendeels dezelfde welke hij, in de discussie van den 24 December, heeft aan den dag gelegd; hij vindt, namelijk, de uitgaven niet bovenmatig, en geloof dat de Natie die zeer ligt kan opbrengen, maar dat het alleen hapert aan de ontvangsten, welke niet genoeg verzekerd zijn door het als nog bestaande ondoelmatig stelsel van Indirecte Belastingen.

De redenaar, eer hij nog ter beantwoording overgaat van de gemaakte bedenkingen tegen de ontwerpen van wet, geeft een kort overzicht van de gronden welke zoo voor als tegen de budgets van de maand December zijn aangevoerd. De gevoelens der leden waren op dat punt niet eenstemmig: sommigen waren van oordeel, dat de uitgaven bovenmatig waren, dat de Natie dezelve niet kon bestrijden, dat zij meesten vermindert worden en stonden, om die reden, tegen de ontwerpen. Anderen (en onder deze behoorde de heer Kemper) waren, integendeel van meening, dat de uitgaven de krachten der Natie niet te boven gingen, dat zij aan geene vermindering onderhevig waren, dat de Koning zoo vele bezuinigingen, in het algemeen bestuur had ingevoerd als, voor de

tijdomstandigheden, mogelijk waren; dat de ambtenaren zoo wel hunne regten hadden als andere burgers van den Staat, dat de regtvaardigheid ten humer opzigte ook niet uit het oog moest worden verloren: dat de Koning alles gedaan had, wat men redelijken wijze kan verlangen; dat, eindelijk, niet in de uitgaven, maar in de ontvangsten, het nadeelige van ons finantieel stelsel moest worden gezocht; dat het tijd wierd, daarin, eindelijk, eens te voorzien, door de daad, door wezenlijke inkomsten, en niet door cijfers. De heer K. verklaart, op nieuw, dat hij het als nog bestaande stelsel der Indirecte Belastingen niet alleen houdt voor *dodelijk* voor den koophandel; maar ook voor een hinderpaal voor de eendragt, welke er tusschen den Koning en het Volk moet bestaan, om het land gelukkig te maken.

Hij treedt vervolgens in een onderzoek naar het gewone of tienjarig budget en het buitengewone of jaarlijksche, voor 1820. Het is, naar zijn inzien, aan geenen twijfel meer onderhevig, dat de som, in het tienjarig budget voor de uitgaven bepaald, wel zoo gering is, dat men met geene reden op eene vermindering daarvan zoude kunnen aandringen; en dat die som ook zeer wel zal kunnen worden gevonden uit de opbrengsten, ter bestrijding dier uitgaven voorgedragen. De redenaar sluit zelfs niet uit de opbrengsten der indirecte belastingen, als welke, naar zijn oordeel, wel tot dat beloop zullen kunnen opklimmen, waarvoor zij zijn uitgetrokken, wat dit budget aangaat. De zekerheid dat die som zal kunnen worden betaald is aanwezig: de uitgaven zijn gedekt, en derhalve kan op dit punt geene zwaarigheid meer bestaan.

Men zegt: » het vorige budget is verworpen omdat de uitgaven werden geacht te hoog te zijn; in het tegenwoordige zijn de uitgaven, in plaatse van verminderd, nog vermeerderd geworden met eene som van 254,000 guldens, en derhalve zoude het ongerijmd zijn de tegenwoordige ontwerpen aantemen. — De heer K. antwoordt: » Neen, dit is de reden der verworping niet; het eerste tienjarig budget is verworpen, omdat het voor den tijd van tien jaren den tegenwoordigen staat van zaken bevestigde. Door de overblijving van aanzienlijke somme op het buitengewone budget is de staat van zaken geheel veranderd; het tienjarige budget is nu niet te hoog, en daar is niet ongerijmds in de aanneming van hetzelfde. Het gemaakte argument kan allereerst betrekkelijk zijn tot het buitengewone éénjarige budget. Hier omtrent meent de heer K. dat er in de daad verminderingen in de uitgaven plaats hebben. (Wij hebben niet gehoord dat de redenaar die verminderingen heeft aangewezen, maar wel, dat hij hier met nadruk gezegd heeft: » men bedriegt de Natie, als men zoo spreekt.) »

Voorts heeft men aangemerkt, dat de organisatie der regterlijke magt en der rekenkamer de aanbidding der nieuwe ontwerpen had moeten voorafgaan. — Na hetgeen den vorigen dag heeft plaats, (de aanbidding, namelijk, van de ontwerpen van wet, houdende algemeene bepalingen op het beleid der justitie, en de daarstelling van eenen Hoogen Raad) verneemt de redenaar die aanmerking onbeantwoord te mogen laten, als zijnde, naar zijne meening, alleen gemaakt om onaangenaamheden te verwekken.

Men doet tegen de aangeboden wetten nog gelden het weinig sijsthematische, dat in acht is genomen ten aanzien van de plaatsing der sommen op het gewone

of buitengewone budget. Men heeft gezegd: de uitgaven van het departement van justitie in het buitengewone budget te brengen, is ongerijmd. — » Maar, is men dan vergeten, » zegt de heer K. » dat de woorden *gewone* en *buitengewone* uitgaven hier geene bepaalde beteekenis hebben? is men vergeten dat men over den waren zin dier woorden breedvoerig in de sectien heeft gesproken, en dat de gevoelens der onderscheiden leden het daaromtrent in het geheel niet eens waren. Maar van waar komt ons de splitsing, welke men aantreft in de budgets, thans aan de deliberatien der Kamer onderworpen? Is dezelve niet geschied, om aan de wenschen dezer vergadering te voldoen, welke het tienjarig budget, dat het eerst werd aangeboden, als te hoog beschouwde? Is niet in de sectien aangemerkt geworden, dat niets belettede om de uitgaven van de justitie, bij *memorie*, op het tienjarig budget te brengen? Heeft men dan dit alles vergeten? »

Men heeft nog gezegd: de ontvangsten zijn opgepast, onzeker, het tegenwoordig tienjarig budget aannemende, neemt men ook aan het ontoereikende en ondoelmatig stelsel der indirecte belastingen. —

» Dit is, » antwoordt de heer K. » in een zeker opzigt waar, maar wij weten, dat door Z. M. eene Commissie is benoemd om dat stelsel te onderzoeken en verbeteringen dienaangaande voor te dragen; wij weten, dat die commissie met ijver werkzaam is: wij mogen daarvan iets goeds verwachten, en daarom kunnen wij thans gerust aannemen de ontwerpen die ons zijn voorgedragen. Wij berooven ons daardoor niet van de vrijheid om, indien onverhoopt de arbeid der commissie ons niet aannemelijk mogt voorkomen, denzelfden te verwerpen. Hetgeen noodig is ter bestrijding der uitgaven van het tienjarig budget is, in alle gevallen, ook in zoo ver het uit het tegenwoordig stelsel der indirecte belastingen moet worden gevonden, verzekerd. »

Daar is, heeft men nog aangemerkt, daar is geene evenredigheid tusschen de uitgaven voor het onderwijs en de eerediensten, in de Noordelijke en Zuidelijke provincien des Koningsrijks; eerstgemelde zijn oogenschijnlijk boven de laatste bevoordeeld. De heer K. antwoordt daarop: » Ik zal hier thans niet onderzoeken aan welke der provincien van ons Koninkrijk, de Noordelijke of de Zuidelijke, in het algemeen, de meeste voordeelen, bij ons tegenwoordig financiële stelsel, zijn verzekerd; ik zal de zekere voordeelen van den handel niet in de weegschaal leggen tegen de onzekere van de fabrieken en dan vragen welke het meest bevoordeeld of benadeeld zijn. Dit is eene teedere snaar welke men niet moet aanroeren, dit is, daarenboven, de weg niet om tot de eendragt, welke er tusschen alle deelen des Koninkrijks moet bestaan, te geraken; het zijn de gemeenschappelijke belangen der beide gedeelten des Rijks waarop zich onze oogen moeten vestigen. En wat, in het bijzonder, aangaat de voordeelen welke aan den Protestantschen eeredienst boven den Roomsch-Katholieken zouden zijn toegekend, om dit te beoordeelen ontbreekt ons de juiste maatstaf, daar men hieromtrent niet alleen de bevolking, maar ook andere omstandigheden in acht moet nemen. Het getal der inwoners alleen is niet genoeg om hier over de wezenlijke behoeften te beslissen. Eene kleine gemeente kan somtijds meer noodig hebben dan eene grootere. Wat betreft het onderwijs, het gouvernement heeft daaromtrent alles voor de Zuidelijke Provincien gedaan wat het doen kon. Zoo het lager onderwijs aldaar nog niet is gevorderd tot dien trap van volkomenheid dien het in de Noordelijke Provincien heeft bereikt, dit is niet de schuld van het gouvernement, maar van de omstandigheden welke hetzelfde tot dus verre belet hebben en nog heden beletten, dienzangaande te doen alles wat hetzelfde, ter uitbreiding van kennis bij de mindere volksklasse, gaarn had willen verrigten: het heeft het gouvernement voornamelijk ontbroken aan het noodig getal onderwijzers (1). Daar bestaat hier derhalve noch onregtvaardigheid, noch ongelijkheid, maar noodwag der omstandigheden. »

(1) Wij geloven met den heer *Kemper*, dat, in der daad gebrek aan bekwaame onderwijzers voor de jeugd de oorzaak is welke het Gouvernement belet heeft voor de Zuidelijke Provincien te doen hetgeen voor de Noordelijke plaats vindt, en wij hebben dit gedeelte van zijn advijs toegejuicht, zoo omdat wij hetzelfde juist vonden, als omdat wij in hetzelfde ontdekten eenen geest van eendragt, wier bevordering tusschen de ingezetenen van de twee groote verdeelingen des Koninkrijks wij niet minder vurig wenschen dan de redenaar. Maar, van den anderen kant kunnen wij ons niet wederhouden hier aan te merken, dat, indien men het lager onderwijs in de Zuidelijke Provincien krachtdadiglijk had willen bevorderen,

Voor het overige, heeft de heer K. zich in dit zijn advijs, met zeer veel nadruk, uitgelaten over de noodzakelijkheid dat er tusschen den Koning en het Volk een volkomen vertrouwen plaats vinde. Hij zegt, ten slotte, dat hij, om alle deze redenen, voor de aangeboden ontwerpen zal stemmen.

's Gravenhage, den 11 April.

Z. M. de Koning, en Z. K. H. de Prins van Oranje zijn van Hoogstderzelver reizen naar Amsterdam en Brussel in deze Residentie terug gekomen.

— Men meldt uit Amsterdam, dat aldaar den 6 dezer in hechtenis zijn genomen de heeren *Wibmer*, Schrijver der *Utopiaansche Courant*; *Fink*, Uitgever, en *Spin*, Drukker derzelve.

— De zaak van den heer *van der Straten* moet gisteren, den 10, te Brussel, voor het Hof van Assises, gediend hebben.

— De *Renommée* van den 8 dezer deelt de tijding mede van de zegepraal der zeven Brusselsche Advocaten, en doet die vergezeld gaan van aanmerkingen welke wij liever aan onze lezers willen aanbevelen dan dezelve herhalen. Na te hebben gezegd, dat hier eene schending der Grondwet plaats had en dat hunne loslating een feestdag was voor Brussels ingezetenen, laat de dagbladschrijver daarop volgen: » Laat ons » hopen, dat deze achtenswaardige burgers thans hun » ne stem bij die van hunnen client, den heer *van der » Straeten*, zullen voegen, om aan de Tweede Kamer der » Staten-Generaal te verzoeken, dat de aanlegger dier » procedures in staat van beschuldiging moge worden gesteld. »

Dit artikel doet ons, voor het overige, zien, dat niettegenstaande de ingevoerde censuur der dagbladen, het te Parijs nog zeer geoorloofd is, van onze Ministers te spreken op eene wijze, welke ons 500 guldens zonde kunnen kosten, zoo wij die hier, waar geene Censuur bestaat en de drukpers vrij is, ten aanzien van de Ministers van *vreemde* Mogendheden wilden navolgen.

ZAKEN VAN SPANJE.

De constitutionele orde van zaken vestigt zich meer en meer.

De gewone Cortes zijn, bij een Koninklijk decreet, voor de jaren 1820 en 1821 bijeengeroepen. De verkiezingen zullen dadelijk eenen aanvang nemen en den 9. Julij eerstkomende zal de eerste vergadering der Cortes plaats hebben. Bij dat decreet zijn insgelijks ongeroepen de afgevaardigen van de Zuid-Amerikaansche Provincien. De vergadering der Cortes zal bestaan uit 149 Europeesche en 30 Amerikaansche afgevaardigden.

— De Generaal *Freijre* is niet, zoo als men gezegd had, gearresteerd geworden, even min als de Admiraal *Villa Vincentio*. Die Generaal heeft aan den Minister van Oorlog een nieuw rapport gezonden wegens de gebeurtenissen van den 9. en 10. te Kadix, waarnit zonde blijken dat hij eerst in de magt van het volk en naderhand in die der soldaten is geweest, en dus niet vrij om te handelen.

De klub van het koffijhuis *Lorenzini* te Madrid, die eenen grooten invloed op de staatsgebeurtenissen uitoefent, houdt den Generaal *Freijre* zeer verdacht van, bij de moordtooneele, van den 10. te Kadix, zich niet van zijnen plicht te hebben gekweten.

— Te Alicante zijn aan twee straten de namen van *Quiroga* en *Riego* gegeven. Te Bilbao, waar de aanneming der constitutie vele zwarigheden had ontmoet, is dezelve den 29 dezer afgekondigd.

— Bij een Koninklijk decreet, zijn de inkomsten van de bezittingen der inquisitie bestemd geworden ter betaling der Nationale schuld.

FRANKRIJK.

Parijs, den 8 April.

Na de gewigtige deliberatien betrekkelijk de censuur der dagbladen en de individuele vrijheid, heeft de Kamer der Gedeputeerden zich voornamelijk bezig gehouden met de rapporten van hare commissie tot de petitien en de ontwerpen van het budget.

er misschien meer onderwijzers te vinden zouden zijn geweest, dan men nu gelooft. Dit ten minste kunnen wij verzekeren dat, terwijl wij bezig waren met het verslag dat wij thans mededeelen, wij eenen brief van Breda hebben ontvangen, waarin men ons meldt, dat alleen in die kleine stad verscheiden onderwijzers van die klasse, waarvan wij hier spreken, te vinden zouden zijn, welke niets beters zouden verlangen dan op eene vaste en goede wijze geplaatst te worden.

In de discussie over het budget, heeft de heer Bignon niettegenstaande de dorheid van het onderwerp, de aandacht zijner Ambtgenooten en die van het publiek weten te vestigen, zijne redevoering maakte eenen diepen indruk. » De Ministers, zeide hij, onder andere, » hebben de willekeur in wet willen veranderen en zij komen ons toeroepen: *Eerbied aan de wet!* Gevoelen zij dan niet dat dit is als of zij zeiden: *Eerbied aan de willekeur!* Maar is dan de willekeur ooit geëerbiedigd? Zij is gevreesd, gehaat, verloeid: zie daar de eerbied waarop zij aanspraak kan maken. Gij hebt, (tot de Ministers sprekende) een willekeurig gezag gevraagd, men heeft u dat gegeven, maar vordert nu geen vertrouwen, geene liefde, gij zult niet dan haat hebben. Vergeefs roept gij: *eerbied voor de wet die de willekeur daarstelt!* De gansche Natie antwoordt u: *eerbied voor de Grondwet die de willekeur verbant!*

— De Uitgevers van het zoo zeer geachte tijdschrift *La Minerve* zijn, wegens overtreding van de wet op het zegel, door de Regibank van eersten Aanleg, veroordeeld tot eene boete van 13000 franken. Dat liberale tijdschrift, als mede de *Conservateur*, een blad in eenen tegenovergestelden geest geschreven, en waarvan een der Redacteurs was de heer de *Chateaubriant*, komen niet meer uit, sedert de wet op de censuur, waaraan de Schrijvers dier bladen hunnen arbeid niet verkiezen te onderwerpen.

— De uitgevers van alle liberale dagbladen zijn voor den regter ter instructie opontboden, wegens de door hen geplaatste aankondiging van eene nationale intekening ten behoeve van die personen welke, uit kracht van de wet, houdende opschorting der individuele vrijheid, mogten worden in hechtenis genomen. Men legt hun te laste, dat hij daardoor hunne medeburgers zouden hebben aangezet tot ongehoorzaamheid aan de wet.

Meugelweck.

BELANGRIJKE TAFERELEN uit de geschiedenis der lijfstraffelijke Regtspleging en merkwaardige bijzonderheden uit de levens van geheime misdadigers. Een aantal Oorkonden oorspronkelijk bijeengebragt door J. B. CHRISTEMEIJER. Te Amsterdam bij J. C. VAN KESTEREN, 1819, in 8.º, Bladz. 244; prijs f 2 : 8.

OORKONDEN uit de geslachtschriften van het strafregt en uit die der menschelijke misdadigers. Tot een vervolg op de Belangrijke Tafereelen uit de geschiedenis der lijfstraffelijke Regtspleging en door J. B. CHRISTEMEIJER. Te Amsterdam bij J. C. VAN KESTEREN, 1820, in 8.º, Bladz. 294; prijs f 2 : 0.

Voor eenigen tijd (1) maakten wij, op eene gunstige wijze, melding van het eerstgenoemde werk van dezen Schrijver, en beloofden zelfs daarop terug te zullen komen. De gewigtige staatkundige gebeurtenissen, niet alleen van ons Koninkrijk, maar ook van andere Staten, met name, Spanje en Frankrijk, welke, sedert dat tijdstip, het publiek, en dus ook ons, hebben bezig gehouden, hebben ons tot dus verre belet aan die belofte te voldoen. Intusschen hebben wij, van denzelfden Schrijver een nieuw boek ontvangen, hetwelk wij ons haasten aan te kondigen: het is een vervolg op zijne *Tafereelen*. Van beiden zullen wij in een kort verslag geven.

Wat het eerste werk van den heer *Christemeijer* betreft, ten titel hebbende: *Belangrijke Tafereelen uit de geschiedenis der lijfstraffelijke regtspleging*, hetzelfde bevat zeven oorspronkelijke verhalen van merkwaardige regtsgedingen; allen behoorende tot het lijfstraffelijk regt. Zij hebben tot opschrift:

- I. Het oponthoud of treffende schakering van licht en schaduw in den weg der voorzienigheid, met eenen ter dood verwezen.
- II. De vier lepels of zonderlinge zamenloop van schijnstrijdige omstandigheden ter ontdekking eener gruwelijke misdaad.
- III. De Koetsier *Jakob*, of merkwaardig voorbeeld van mogelijke onschuld, niettegenstaande eenen zamenloop van schijnbezwaren.
- IV. De raadselachtige vreemdeling, of treffende ontwikkeling na elf jaren, van eenen gepleegden moord.
- V. De arme schrijnwerker, een wenk voor Regters, en tevens eene bijdrage tot het onderzoek en de kennis van het menschelijk hart.

(1) In ons nummer van den 19 Januarij.

VI. De stem van den godsdiens, of een bij den aanvang onverklaarbaar voorval, na jaren, belangrijk opgelost.

VII. De ond-tante te A. een staal van verfinde menschelijke boosheid, in den aanslag van eenen wellusteling op de kuisheid van een meisje.

De heer *Christemeijer* ons deze in der daad *belangrijke tafereelen mededeelende*, heeft, op eene zeer bevallige wijze, het nuttige met het vermakelijke weten te paren. Het zijn, gelijk de titel te regt aanduidt, *tafereelen*, dat is te zeggen, noch bloote geschiedkundige verhalen, noch echte stukken van merkwaardige gedingen; maar deze beide te zamen vereenigd, welke, onder de pen van den bekwaamen Schrijver, den vorm van tafereelen hebben verkregen, waarop het oog des lezers zich met eene doorgaande belangstelling vestigt. Historische waarheid maakt den grond uit dezer verhalen; de Schrijver houdt zich daaraan echter niet zoo stipt, dat hij niet somtijds er iets van het zijne bijvoegt, dat met de geschiedkundige nauwkeurigheid niet volkomen overeenkomstig is; ten einde daardoor meer leven en kracht aan zijne schilderij bij te zetten. Zoo zijn de gesprekken welke aan de in dit werk voorkomende personen in den mond worden gelegd, veelal niet van die personen zelve, maar van den Schrijver. Het is niet te ontkennen, dat zijne verhalen daardoor dikwijls winnen in levendigheid en sierlijkheid, maar het komt ons echter voor, dat daardoor ook eene zekere eentoonigheid van stijl, en misschien van denkwijze, geboren wordt, welke, naar ons inzien, aangenaam had kunnen worden afgewisseld door het invlechten der vaak meer *naïve*, eenvoudige uitdrukkingen van de personen zelve, die hier sprekende worden ingevoerd; mits dit met smaak geschied ware, iets dat den heer C. zeer wel is toe- vertrouwd.

Wij maken deze aanmerking niet om het werk van den heer C. te berispen: wij willen daardoor alleen te kennen geven, dat bij de menigvuldige schoonheden, die men in deze tafereelen aantreft, misschien nog iets gevoegd had kunnen worden, hetwelk dezelve nog meer had doen uitkomen.

In het algemeen, is dit boek zeer onderhoudend geschreven; dikwijls is de stijl krachtig en verheven, en mist hij somtijds iets van die nauwkeurigheid, van die juiste keuze en schikking van gepaste woorden, van die kunst welke alleen door menigvuldige oefening wordt verkregen, men bespeurt die geringe vlekken niet door het wegslepende des verbaals en de schoonheden die men, voor het overige, daarin aantreft. Wij schroomden derhalve niet de beroepkundig Nederlandsch voortbrengsel aan het letterminnend publiek aan te bevelen, en wij durven den Schrijver aanmoedigen in zijne letterkundige loopbaan met ijver voort te gaan. Hij bezit eene gewigtige hoedanigheid, welke niet door oefening of kunst verkregen kan worden, en die een hoofdvereischte van den goeden Schrijver is, eene hoedanigheid zonder welke men steeds in het rijk der fraaije letteren vruchteloos zich zal afsloven, namelijk: warm gevoel, dat zich met kracht en nadruk op het papier uitstort. Een Schrijver als de heer C. die deze voortreffelijke hoedanigheid bezit, kan het ver brengen, zoo hij, na de eerste uitstorting van zijnen geest (*le premier jet*, zeggen de Franschen) zich de moeite wil geven van zijne voortbrengsels met kalmte en een kritisch oog na te lezen en te beschaven. Wij houden ons overtuigd, dat de heer C. voor de volgende geschriften welke hij mogt goedvinden aan zijne landgenooten mede te deelen, zoodanige eene kalme en kritische nalezing doende, deze eene volkomenheid zullen erlangen die hem eene aanzienlijke plaats onder de goede proza-schrijvers zal aanwijken. In bijzonderheden zullen wij niet treden; maar ten slotte, en om tevens een staaltje van den stijl des Schrijvers te geven, zullen wij hier eene anecdote laten volgen, die wij met zeer veel genoegen hebben gezien, en welke wij vertrouwen dat aan onze lezers ook niet onaangenaam zal zijn. Men vindt die op bladz. 18.

» Eene vrouw, beschuldigd van haren man vergeven te hebben, maar tegen wie, meer vermoedens dan wel bewijzen, voorhanden waren, werd voor het Hof van Assises van het Departement de L*— te regt gesteld. Daar zij niet gemakkelijk tot bekentenis te brengen was, hield de President haar, bij verrassing, en plotseling, de vraag voor, of het dan bij toeval ware, dat men een papier met *arseniek* in haar naaikstje gevonden had. Zij ontroerde het en verstomde. » Mijnheer de Griffier, » zeide de President, » gelieve aan te teekenen: de *gevangene* ontstelt, en » blijft het antwoord schuldig. » » Na ja dan, » zeide » de beklagde: » » daar men dit toch uit mijnen

» » mond hooren wil, ik heb mijnen man vergeven —
 » » maar ik was niet zonder medepligtigen. ” ” —
 » En wie zijn deze? ” was de vraag des Presidents.
 » Ouder anderen, mijnheer des Ca — ” was het ant-
 woord; en deze was een der aanwezig zijnde ge-
 zwoorenen, die op deze aanklacht hevig verschrikte:
 dit was juist hetgeen de beklagde verwacht had,
 dat gebeuren zoude. » » Mijnheer de Griffier! ” zeide
 zij, zich tot dezen wendende; » » heb de goedheid
 » » te schrijven: de heer des Ca — ontstelt en blijft
 » » het antwoord schuldig. — » Hoe! wat beteekent
 dit? ” vragde de President. » » Niets anders, mijne
 heeren! ” ” was het antwoord der beklagde: ” ” dan
 » » u het bewijs te geven, dat er oogenblikken zijn,
 » » waarin ook de onschuld de gestalte der misdaad
 » » aanneemt! ” ”

» Was het wel te verwonderen, als eene zoo saedige
 verdedigster harer eigene zaak, door de Jury, met
 eenparigheid van stemmen, ware niet schuldig ver-
 klaard? ”

Hetgeen wij van de *Belangrijke Tafereelen* van den
 heer C. hebben gezegd, is ook toepasselijk op het
 vervolg van dat werk: de *Oorkonden uit de gedenk-
 schriften van het strafregt*. Wij durven gerust verze-
 keren, dat dit boek ook eene aangename lectuur zal
 verschaffen, en bepalen ons, voor het overige, kort-
 heidshalve, tot de bloote opgave van deszels inhoud.
 Het bevat een vijftal verhalen, tot opschrift heb-
 bende:

- I. De Jonker van Rodenjok, of een dubbele moord,
 door den titel van een Blijspel ontdekt.
  - II. De blaauwe ruiter en zijn huisgezin, of een
 regtsgeeding van zonderlingen samenhang,
 door de eindelijke ontdekking van eene zware
 misdaad, opgelost.
  - III. De galerij der twintig schoonheden. — Eene
 bijdrage tot de ontmaskering van de geheime
 tempels des ongeoorloofden vermaaks; en te-
 vens een voorbeeld van vergaaude ontrouw.
  - IV. De stand der wraak. — Twee voorbeelden van
 de nitwerkselen van den gewetensangst, bij
 geheime misdadigen.
- Bevattende 1.º de vrijvrouw van Groedenro-
 de. 2.º De Landschapsschilder.

Advertentien.

Op de Pers bij J. IMMERZEEL, JUNIOR, te Rotterdam,
 NEDERDUITSCH SYNONYMEN, taalkundig en etymologisch
 behandeld, door G. BRUINING, medeschryver van het *Ne-
 derduitsche Taalkundig Woordenboek*, tot wiens kennis van
 Oostersche en Westersche, oudere en nieuwere, talen juist die
 bijzondere gemeenzaamheid met het eigenlijke Vriesch be-
 hoort, welke het belangrijkste der 5 laatste deelen van voor-
 meld *Woordenboek* zoo zeer verhoogt, en ten dezen zoo
 noodig is. Dit werk zal bestaan uit twee boekdeelen in groot
 8.º, die beide in den loop dezes jaars zullen worden uitge-
 geven; het eerste derzelve zal in Mei of Junij het licht zien.
 Een uitvoerig berigt van intekening, met eene proeve van
 de bewerking van hetzelfde, is haden bij voorm. uitgever en
 alle zijne Correspondenten in de Noordelijke en Zuidelijke
 gewesten gratis te bekomen. De naamlijst der Intekenaren,
 die 15 pCt korting van den gewonen prijs zullen genieten, zal
 bij het werk worden uitgegeven. De Uitgever verzekert het
 taalminnend Publiek, dat de heer BRUINING, die reeds vele
 jaren aan het verzamelen der bouwstoffen van dit werk be-
 steed, en daarbij den arbeid en de toelichtingen van de be-
 roemdste taalgeleerden zich ten nutte heeft gemaakt, zijne
 taak op eene allezins voldoende wijze ten uitvoer brengt.

Bij BELBRINCK en WILLEMSZ., Boekverkoopers te Amster-
 dam, is van de pers gekomen en alom verzonden:
BEDENKINGEN omtrent de mogelijkheid eener regelmaj-
 tige invordering van sommige belastingen, bij wijze van
 HOOFDGELD; Brieftwijze medegedeeld aan den Schrijver van
 het antwoord op de vraag: *Kunnen aan de inkomsten der
 Staat niet vermeerkerd worden, zonder den Nederlandschen
 Handel te beletten?* Prijs 8 stuivers.

TOT HET BINDE DEZER MAAND APRIL kan nog worden in-
 geteekend op eene nieuwe uitgave van P. C. HOOFTS NEDER-
 LANDSCHE HISTORIEN, met aantekeningen en ophelderingen
 van de Hoogleeraren M. SIEGEBEEK te Leyden, A. SIMONS
 te Utrecht en J. P. VAN CAPELLE te Amsterdam, breeder bij
 Berigt, gratis bij J. VAN DER HEY te Amsterdam en alom
 te bekomen.

Bij de Wed. G. WARNARS EN ZONN is van de
 Pers gekomen en alom verzonden; de Bijbel niet ge-
 lijk velen willen een Boek voor Priesters alleen,
 maar ook voor Vorst en Volk. Door eenen Catholijken
 Priester uitgegeven, uit het *Hoogduitsch* a f 1-16-

BERIGT van Intekening op een Algemeen Geographisch
 Woordenboek, bij ARBON en KRAP, Boekhandelaars te
 Rotterdam.

Dat er tot nog toe in onze taal geen *Aardrijkskundig
 Woordenboek* bestaat, is eene daadzaak, waar over men zich
 te meerder verwondert, wanneer men het belangrijke van
 zulk een Werk, de behoefte aan hetzelfde, en den overvloed
 van soortgelijken bij vreemden in aanmerking neemt. Immers
 tellen de Franschen, Engelschen en Duitschers de onder hen
 teregt beroemde *Woordenboeken* van VOSGIEN, AIJNES,
 BOISTE, WALKER, BROOKE, MALHAM, HASEL enz.; en men
 is ook hier te lande genoodzaakt zich, bij gebrek van een
 doelmatig Nederlandsch werk, een dezer vreemden aan te
 schaffen.

De ondergeteekenden vinden zich aangespoord, om in deze
 dringende behoefte te voorzien, door de Uitgave van zooda-
 ning een **AARDRIJKSKUNDIG WOORDENBOEK**, waarin
 zij niet alleen in een behoorlijk geheel zullen leveren al het
 nuttige en belangrijke, wat de genoemde en andere gesichte
 werken behelzen, maar ook hetgeen in de jongste Reis- en
 Plaatsbeschrijvingen en, in het algemeen, in alle Geographische
 en Statistische Werken over dit onderwerp, doelmatig ge-
 schreven, te vinden is.

Het gewigt van eene onderneming als deze valt niet moei-
 jelijk te beseffen, daar het alleen den doorwrochten Aard-
 rijkskundigen, met alle de noodige bouwstoffen en een juist
 wikkend oordeel toegerust, mogelijk is, zoodanig een geheel
 zamen te stellen, dat de kern van al het geschrijf over dit
 onderwerp bevat, en waarin zoo wel noodelooze omslagtig-
 heid als nietige oppervlakkigheid wordt vermeden.

De Ondergeteekenden hebben het genoegen het geachte Pu-
 blic te kunnen berigten, dat zij den bewerker der Neder-
 duitsche Uitgave van *Tuokeij's Aardrijkskunde voor Zeevaart
 en Koophandel* tot deze gewigtige samenstelling hebben mogen
 overhalen, welke reeds zoo verre gevorderd is, dat een af-
 gewerkt gedeelte van hetzelfde, bij het Prospectus gevoegd,
 kan worden aangeboden. De Intekening op dit werk is
 door het geheele Rijk bij alle Boekhandelaars geopend, en
 is bij hen te bekomen een uitvoerig Prospectus, bevattende:

- 1. Berigt der uitgevers, nepens den omvang en kosten des
 werks.
- 2. Berigt van den samensteller wegens den aard en uitvoe-
 ring van zijnen arbeid.
- 3. Een afgewerkt gedeelte van het *Woordenboek* zelve, be-
 vattende de letters GOR—GOTH.

ARBON en KRAP.

Rotterdam,
 April 1820.

COPTOGRAPHISCHE AVOND-UITSPANNINGEN;

Bestaande in de navolgende schouwspelen:

1. Eene Homo.	8. De blinde Schotsche Dichtg.
2. Eene Non.	Ossian.
3. Eene jonge Boetvaardige.	9. Een Boschgod.
4. De smart.	10. Een Riviergod.
5. Het hoofd van Goliath.	11. Een portret naar Rembrandt.
6. Een Muselman.	12. Een grenadier der fransche
7. Een Spanjaard.	garde.

worden, benevens eene aanwijzing hoe men zich bij kaars-
 of lamplicht de schoonste uitwerking hiervan kan verschaffen,
 voor 12 stuivers, uitgegeven, bij de Wed. G. A. Diederichs
 en Zoon, Boekverkoopers op de Bloemmarkt te Amsterdam.
 Dezelve zijn mede te bekomen bij de Boekhandelaren van
Weelden, in den Haag; *Goteling Vinnis*, te Haarlem; van
Terveen, te Utrecht; *Arbon en Krap* en van den *Dries*, te
 Rotterdam; de *Groot*, te Delft; van *Leeuwen*, te Leiden; enz.

M. P. P. REYMAN, tenant l'hôtel du *Vieux Doelen*
 à La Haye, a l'honneur d'informer messieurs les
 voyageurs, qu'à commencer du 20 Avril, il ouvrira
 une TABLE D'HÔTE, au prix de 30 sols d'Hollande;
 la table commencera à quatre heures.

Le Concert (de Retraite) du soussigné, aura lieu le Mardi
 19 Avril 1820, dans la salle du *Vieux Doelen*; Mad.^{me} van
 den *Berg-Dangeville*, y chantera deux morceaux, Mr *Schri-
 waneck*, Violonelliste exécutera un Concerto et un air varié.
 Mr *Gennevoise* y chantera deux airs nouveaux, le program-
 me annoncera les différens solos qui seront exécutés par
 d'autres artistes.

GENNEVOISE.

PRIJZEN DER VOLGENDE EFFECTEN.

Amsterdam, den 10 April 1820.

HOLLAND, Werkelijke schuld . . .	2½ pCt.	44½ a 44¾
Reat. nitgestelde dito . . .		½ a ¾
Kans-Biljetten	f	25½ a 25¾
Schuld. Sijnd. 1. ^o serie. 5 pCt.		98½ a 99¾
dito Sijnd. 2. ^o serie.	5	94½ a 95¾

SCHIEDAM, den 10 April.

Genever, de 30 Virtels, zonder Fust	7	ℳ
Amsterdamsche Proef	8½	—
Zonder de Belasting.		